

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Haber-Yorum

Özbek Rejiminin Çok Yönlü Politikası!

Haber:

Uznews 17 Mart 2022 tarihinde aşağıdaki haberi yayınladı:

UZNews.uz muhabirinin bildirdiğine göre Özbekistan Dışişleri Bakanı Abdülaziz Kamilov, Cumhuriyet Yüksek Konseyi Senatosu'nun 24. Genel Kurulu'nda yaptığı konuşmada, Ukrayna'da yaşanan olaylara değinerek Özbekistan'ın bu olaylara ilişkin tutumunu dile getirdi.

Abdülaziz Kamilov şunları söyledi: "Birincisi; Ukrayna çevresindeki durum Özbekistan için büyük endişe kaynağıdır. İkincisi; Özbekistan duruma barışçıl bir çözüm bulmaya ve anlaşmazlığı diplomatik yollarla çözmeye karardır. Bunun için her şeyden önce askeri eylemler ve şiddet derhal durdurulmalıdır."

Dışişleri Bakanı şöyle ekledi: "Özbekistan, ulusal çıkarlara dayalı olarak iki ülke ile karşılıklı yarar sağlayan iş birliğini sürdürecektir. Bu zor zamanda Ukrayna'ya insani yardım sağlamaya devam edeceğiz."

Ayrıca Abdülaziz Kamilov, Özbekistan'ın Ukrayna'nın bağımsızlığını, egemenliğini ve toprak bütünlüğünü tanıdığını da belirtti. Bakan şunu da ekledi: "Donetsk ve Lugansk'ı iki ayrı cumhuriyet olarak tanımıyoruz."

Yorum:

Bilindiği üzere Özbek rejimi şu anda çok yönlü bir politika izlemektedir. Çünkü artık Özbekistan, Orta Asya'daki diğer ülkelerle birlikte Rusya, Çin, Amerika ve Avrupa Birliği gibi ana oyuncular arasında bir nüfuz ve çıkar mücadelesi arenası haline gelmiştir. Zira bundan önce bölgenin yegâne efendisi Rusya idi ancak şimdi Çin, Amerika ve Avrupa Birliği de ona göz dikmiştir. Bu nedenle Taşkent rejimi çok yönlü siyaset yoluna dönüş yapmış, yani ayaklarını iki tekneye koymuştur. Bu politika, Ukrayna'daki savaşa tepki olarak da gözlemlenebilir. Ayrıca Özbek rejiminin bu konuda Rusya, Amerika ve Batı'yı da memnun etmeye çalıştığı söylenebilir. Zira Cumhurbaşkanı Mirziyoyev, 25 Şubat'ta Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin ile yaptığı telefon görüşmesinde Rusya'nın Ukrayna'daki eylemlerini anlattığını ifade etti ve Özbekistan ise tarafsız bir tavır aldı. Dolayısıyla Dışişleri Bakanı Abdülaziz Kamilov'un bu açıklaması Amerika'yı memnun etmek içindir. Zira 28 Şubat 2022'de ABD Dışişleri Bakanı Anthony Blinken Kazakistan, Kırgız Cumhuriyeti, Tacikistan ve Özbekistan dışişleri bakanlarıyla bir telefon görüşmesi yaptı. Ve Bakan Blinken, Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik kasıtlı ve haksız saldırısını şiddetle kınadı ve Ukrayna halkıyla sıkı dayanışmasını dile getirdi. Dolayısıyla Blinken'in bu telefon görüşmesinin, bu rejimler üzerine baskı yapmak için olduğu söylenebilir.

Taşkent Moskova'yı da memnun etmek zorundadır. Çünkü Özbekistan ekonomisi Rusya ile yakından ilgilidir. Örneğin eurasianet web sitesine göre,

2021 yılında Rusya, Çin'i az bir farkla geçerek Özbekistan'ın lider ticaret ortağı konumunu yeniden kazanmıştır. Ayrıca Özbekistan Cumhuriyeti Devlet İstatistik Komitesi tarafından yayınlanan verilerine göre, Özbekistan ile Rusya arasındaki ticaret hacmi 7,5 milyar dolara ulaşmıştır. Dahası Rusya'da çok sayıda Özbek göçmen işçi bulunmaktadır. Nitekim Rusya İçişleri Bakanlığı'na atıfta bulunan Podrobno.uz'a göre, 2021 yılı sonunda Rusya'daki Özbek göçmen işçi sayısı 3 milyonu aşmıştır. Yani Orta Asya cumhuriyetlerinden gelen göçmen işçi sayısı bakımından Özbekistan'dan gelen göçmen işçiler ilk sırada yer almaktadır.

Bir diğer hassas konu da Özbekistan'ın toprak bütünlüğünün korunması meselesidir. Zira Ukrayna'da savaş başlamadan önce Putin ve diğer Rus politikacılar, Sovyetler Birliği'nin herkese toprak verdiğini, bunun da Rusya'nın bunları alabileceği anlamına geldiğini söylemeye başlamışlardı.

Rusya, Orta Asya cumhuriyetleri arasında ulusal çatışmalara ve toprak anlaşmazlıklarına neden olabilir. Örneğin bu, Tacikistan ile Kırgızistan arasındaki son sınır anlaşmazlığında gözlemlenmektedir. Bu nedenle Abdulaziz Kamilov, Özbekistan'ın Ukrayna'nın bağımsızlığını, egemenliğini ve toprak bütünlüğünü tanıdığını vurgulamıştır.

Evet, ABD ve Batı'nın Rusya'ya uyguladığı yaptırımlar Rusya'yı zayıflatabileceği gibi Özbekistan da dahil olmak üzere Orta Asya'daki hakimiyetini de zayıflatabilir. Ancak bu bölge Rusya'nın nefes aldığı akciğeridir. Dolayısıyla Rusya'nın buradan çekilmesi kolay olmayacaktır.

Bu ve diğer faktörlerden dolayı Özbekistan, Rusya, ABD ve Batı'yı memnun etmeye çalışmaktadır. Ancak Rusya ile ABD arasındaki gergin ilişkilerin olduğu mevcut koşulların gölgesinde, çok yönlü bir politika izlemek de giderek zorlaşmaktadır.

Özbekistan'ın yöneticileri de dahil olmak üzere yöneticiler, sadece kendi tahtlarını korumakla meşgul olmakta ve halkın çektiği acıları hiç umursamamaktadırlar. Dolayısıyla bugün Rusya'nın kuklası olurlarken yarın da ABD ve Çin'in kuklası olacaklardır.

Bu sömürgeci ülkelerden kurtulmanın tek yolu, gerçek bir değişimin olmasıdır. Gerçek bir değişim ise, Rus, Amerikan, Batı ve Çin bağımlılığının ortadan kaldırılmasıyla olacaktır. Bu yüzden Özbekistan Müslümanları da dahil olmak üzere Orta Asya'daki Müslümanların böyle bir değişim için çaba sarf etmeleri gerekir. Ancak o zaman İslam'ın hükümleri tatbik edilecek ve Allah'ın rızasına nail olacaklardır.

لِمِثْلِ هَذَا فَلْيَعْمَلِ الْعَامِلُونَ

“Çalışanlar, böylesi bir kurtuluş için çalışsın.” [Saffat 61]

**Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan
İslam Ebu Halil – Özbekistan**